

«فرهیختگان» مواضع دو طرف در خصوص برجام را بررسی می‌کند

پیچیدگی تیم بایدن در برابر ساده‌سازی دولت روحانی

حاضر به پذیرش اقدامات سایر نهادها نیز نیست. به‌عنوان نمونه مجلس شورای اسلامی ۱۱ آذرماه طرح «اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها» را در دستورکار قرار داد و آن را تصویب و تبدیل به قانون کرد. براساس این قانون، دولت موظف شده‌بود در صورت عدم اجرای کامل تعهدات کشورهای ۴+۱ در قبال ایران و عادی‌نشدن روابط کامل بانکی و عدم رفع موانع صادرات و فروش نفت ایران، دوماه پس از تصویب قانون، اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی را متوقف کند. مجلس همچنین بر کاهش محدودیت‌ها و اقداماتی همچون غنی‌سازی ۲۰ درصدوساخت کارخانه‌تولید آب‌سنگین تأکید کرده است. مجلس مدعی بود با این طرح به دولت برای دفاع از حقوق ملت کمک کرده است اما رئیس‌جمهور حاضر به ابلاغ این قانون نشد و حتی در نشست خبری ۲۴ آذرماه گفت: «دولت به اتفاق آرا قانون برجامی مجلس را مفید نمی‌داند و قانون مصوب مجلس را با تفسیر خودمان اجرامی کنیم.»

با وجود ابراز تمایل شدید روحانی و تیم سیاست خارجی اش برای بازگشت به برجام، براساس آنچه تحلیلگران غربی نوشته‌اند، بایدن راه بسیار سختی را پیش‌رو دارد، چرا که دولت بایدن براساس توافق هسته‌ای، مجاز به تعلق مجدد تحریم‌های هسته‌ای علیه ایران است. در دوره اوباما تعلیق این تحریم‌ها به فروش نفت و گاز ایران کمک کرد اما اکنون این تحریم‌ها ذیل بی‌ارتباط به برنامه هسته‌ای و ذیل قانون کاتسا (قانون مقابله با دشمنان آمریکا) به بهانه مقابله با تروریسم و نقض حقوق بشر و نیز قانون جامع تحریم‌های ۱۰ ساله ایران (دامتو)، است. به‌عبارت ساده‌تر، حتی اگر برجام احیا شود، نفت و گاز ایران به دلیل قرار گرفتن ذیل قوانین تحریمی دامتو و کاتسا، منسوخ می‌گردد. سنا و دولت آمریکا باقی خواهد ماند و دولت بایدن به‌تنهایی نمی‌تواند اقدامی برای لغو این تحریم انجام دهد. یا صنایع فلزی ایران علاوه بر موضوع هسته‌ای، مقابله با تروریسم و همچنین نقض حقوق بشری ذیل قانون کاتسا، تحت تحریم قرار گرفته است و لغو آن نیاز به مصوبه مجلس دارد. با این حال بایدن اگر قرار باشد به برجام بازگردد می‌تواند اقدام به آزادسازی بخش کوچکی از تحریم‌ها از جمله آزاد کردن دارایی‌های بلوکه‌شده ایران در خارج و واردات دارو به ایران را آزاد کند اما به‌نظر نمی‌رسد او بتواند اقدام اساسی‌ای انجام دهد.

مشورت‌ها به بایدن چیست؟

در ایران دولت همچون سال‌های منتهی به برجام، گوش شنوایی ندارد و راه خود را می‌رود و از طرف غربی می‌خواهد یک امضا بزند و به برجام بازگردد، اما در آمریکا وضع این گونه نیست. چند روز پیش سناتور لیندسی گراهام، نماینده جمهوری خواه مجلس سنا آمریکا در توییت نوشت: «سخت در تلاشیم از رای گیری در مجلس سنا در خصوص هرگونه تصمیم احتمالی برای بازگشت به توافق هسته‌ای ایران (برجام) اطمینان حاصل کنیم.» به‌عبارت ساده‌تر او می‌گوید بایدن برای بازگشت به برجام باید از مجلس سنا اجازه بگیرد و این مجلس است که چنین اختیاری را می‌تواند به رئیس‌جمهور بدهد. او در ادامه در خصوص تصمیم احتمالی جو بایدن نوشته است: «بازگشت به این توافق مخرب‌ترین تصمیمی است که دولت بایدن می‌تواند از لحاظ ثبات در خاورمیانه بگیرد.» درخواست روحانی برای بازگشت آمریکا به برجام، در آمریکا ارسال پالس ضعف و ناتوانی دولت تلقی شده است و بر همین اساس «برت استفنز» در نیویورک تایمز به جو بایدن پیشنهاد کرده «باید در بازگشت به برجام تعلل کند و از اهرم زمان علیه ایران استفاده کند تا ایران مشتاق‌تر شود.» او نوشته است: «شاید مسیر دستیابی به یک توافق معتبر و بادوام با ایران برای دولت بایدن از طریق جلب حمایت منطقه‌ای و ایجاد حمایت دو حزبی از توافق در ایالات متحده باشد. توافق می‌تواند ایران را به انتخاب بین یک برنامه هسته‌ای یا یک اقتصاد کارآمد، وادار کند. دولت بایدن اگر صبر و تحمل داشته باشد، ممکن است بایک دستاورد دیپلماتیک پایدار، پادشاه بگیرد؛ دستاورد دیپلماتیکی که برخلاف گذشته به‌سادگی توسط دولت بعدی نابود شود.»

تیم سیاست خارجی او نیز دیدگاه‌های اینچنینی در مواجهه با ایران دارند. برخلاف بایدن، این تیم پیش از انتخابات ریاست جمهوری نیز چنین مواضعی را به‌صراحت بیان می‌کردند. آنتونی بلینکن، مشاور بایدن در کمپین و وزیر امور خارجه آتی آمریکا، پیش از انتخابات در نشست مجازی کمیته یهودیان آمریکا گفت: «ایران باید مجدداً به تعهدات خود در برجام بازگردد، در غیر این صورت واضح است که همه تحریم‌ها به قوت خود باقی خواهند ماند.» او همچنین گفته است: «سیاست ترامپ در قبال ایران شکست خورده و فشار حداکثری، علاوه بر آنکه نتوانسته به ایجاد توافقی بهتر منجر شود، ما را از شریکانمان دور کرده است. اما اکنون زمان گذشته‌ودر صورت بازگشت ایران به پایبندی کامل [به برجام] بایدن به‌دنبال ایجاد توافقی قوی‌تر خواهد بود.» جیک سالیوان، مشاور سیاست خارجی جو بایدن در کمپین انتخاباتی اش که در دولت متشاور سیاست ملی است، در مصاحبه‌ای که پیش از انتخابات با موسسه هادسون داشت، گفته است: «تحریم‌ها به‌رغم موثر بودن نتوانسته‌اند آن نتیجه مطلوبی را که ترامپ به‌دنبال آن است در بر داشته باشد.» وی همچنین استدلال کرد: «مخالفان توافق هم‌اکنون اشتباه می‌کنند، چرا که بازگشت تحریم‌ها پس از خروج ترامپ از توافق کار ساده‌ای بود. به‌نظر من، توافق‌نامه بعدی باید زمان بندی محدودیت‌ها موسوم به بند غروب را تمدید کند.» وی همچنین گفت: «باید تلاش شود عناصر دیگری را هم در توافق تقویت کنیم. من فکر می‌کنم این یک استراتژی کاملاً قابل قبول و مسیری بسیار عاقلانه‌تر از آن چیزی است که باعث خروج ایران از توافق و در نهایت جنگ شود.»

روحانی و تیمش چه می‌گویند؟

آنها در روحانی و تیم مذاکره کننده هسته‌ای اش بین سال‌های ۹۲ تا ۹۴ درباره توافق هسته‌ای می‌گفتند، امروز به خوبی می‌توان به بونه نقد گذاشت و بررسی کرد. خواندن اظهارات حسن روحانی، محمد جواد ظریف، ویدئو عباس عراقچی، و علی اکبر صالحی و حمید ابوطالبی معاون سیاسی دفتر رئیس‌جمهور در آن بازه، بسیار قابل توجه است. با واقعیت‌های امروز، اظهارات آن روز این افراد چیزی بیش از «ادعایی موهوم» نبوده است. حالا یکبار دیگر ایران در حال بازگشت به وضعیتی تقریباً مشابه آن روزهاست و بازم در دولت روی همان پاشنه قدیمی می‌چرخد. برخلاف جو بایدن که در یک‌ماه‌نیم گذشته، کمترین اظهارنظر درباره توافق هسته‌ای را با ایران داشته است و به‌عمد در این زمینه تعلق کرده، در تهران درباره بازگشت و چگونگی بازگشت به برجام، شور و شغف عجیبی

پکن: آمریکا باید بدون پیش‌شرط به برجام بازگردد

وزیر امور خارجه چین در نشست دیروز وزرای امور خارجه عضو برجام به‌میزبانی اتحادیه اروپا بر لزوم بازگشت فوری و بدون پیش‌شرط آمریکا به توافق هسته‌ای ایران تأکید کرد. به گزارش فارس به نقل از شبکه چینی «سی‌سی‌تی‌ان» و «انگ بی» در سخنان خود علت کاهش تعهدات برجامی ایران را خروج یکجانبه آمریکا از توافق هسته‌ای و سیاست «فشار حداکثری» و «واشنگتن علیه کشورمان دانست و افزود اوضاع هسته‌ای ایران با توجه به تصمیم جو بایدن برای بازگرداندن آمریکا به برجام، به نقطه حساسی رسیده است. وی افزود با وجود این، ایالات متحده در حال افزایش فشار بر ایران است. وزیر امور خارجه چین در ادامه صحبت‌هایش تأکید کرد: «طرف آمریکایی باید با بازگشت به برجام، تحریم‌ها علیه ایران و نهادها و طرف‌های ثالث را لغو کند. بر این اساس، ایران هم باید به تعهداتش در برجام بازگردد.»

امارات از حد و اندازه خود فراتر رفته است

سخنگوی جنبش حماس به‌شدت از حمایت مقام‌های اماراتی از جنایات رژیم صهیونیستی انتقاد کرد و گفت امارات از حد و اندازه‌های خود فراتر رفته است. به گزارش مهر به نقل از القدس العربی، «سامی ابوزهری» اعلام کرد: «امارات در تجاوزات رژیم صهیونیستی علیه حقوق فلسطینی‌ها کنار این رژیم ایستاده است.» ابوزهری بیان کرد: «ما گسترش روابط میان کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی (محکوم می‌کنیم، وی اضافه کرد: «اظهارات برخی مسئولان اماراتی در خلال سفر به اراضی اشغالی بیانگر عبور آنها از حد و مرزهاست.» ابوزهری به این نکته اشاره کرد که این رفتار اماراتی‌ها بیانگر حمایت نامحدود این کشور از شهرک‌سازی‌ها و اشغالگری‌های رژیم صهیونیستی به‌شمار می‌رود. اخیراً روابط میان امارات و رژیم صهیونیستی در عرصه‌های اقتصادی، گردشگری و سیاسی بعد از امضای توافق‌نامه سازش گسترش پیدا کرده است.

ترکیه از منظر ایتالیایی‌ها «تهدید جهانی» است

نظرسنجی جدید در ایتالیا نشان داد شهروندان این کشور ترکیه را یکی از خطرناک‌ترین کشورهای جهان قلمداد کردند. به گزارش فارس، براساس نظرسنجی اخیر یک موسسه مطالعاتی ایتالیایی و یک موسسه نظرسنجی فرانسوی، شهروندان ایتالیایی معتقدند ترکیه یکی از خطرناک‌ترین کشورها و تهدیدی برای کل جهان است. نخستین بار در طول پنج‌سال انجام این نظرسنجی در ایتالیا است که شرکت‌کنندگان، ترکیه را تهدید بزرگ جهانی ذکر می‌کنند. در سال ۲۰۱۹ تنها درصد ایتالیایی‌ها ترکیه را تهدید می‌دانستند در حالی که این رقم در سال ۲۰۱۸، ۲۰ درصد بود. ترکیه در یونان نیز با نگاه بسیار منفی شهروندان این کشور مواجه است. این دو کشور مدت‌هاست که باهم اختلاف دارند و هر دو همدیگر را به نقض حریم دریایی و هوایی خود متهم می‌کنند. اعزام کشتی‌های حفاری ترکیه به دریای مدیترانه دلیل تشدید اختلافات است.

صادق امامی دبیر گروه بین‌الملل از ماه‌ها پیش از پیروزی جو بایدن در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا، با توجه به نتایج نظرسنجی‌ها که حکایت از پیروزی بایدن داشت، یکی از کلیدی‌ترین مسائل در آمریکا و اروپا، شیوه مواجهه رئیس‌جمهور آینده آمریکا با توافق هسته‌ای ایران بود. در اندیشه‌ها و محافل سیاسی غربی، باتوجه به اینکه بایدن از ابتدای ورود به‌سخت‌ترین رقابت‌های درون حزبی حزب دموکرات، به انتقاد از عملکرد ترامپ در خروج از توافق هسته‌ای پرداخته بود و وعده بازگشت به برجام را می‌داد، این سوال مطرح بود که بایدن با ورود به کاخ سفید، چنین کاری خواهد کرد و به برجام بازخواهد گشت یا خیر؟ تحلیلگران برهمنای این سوال و باتوجه به پاسخ احتمالی، به بایدن برای تعامل با ایران در پرونده هسته‌ای، پیشنهادهایی را ارائه دادند. این پیشنهادها تا حدودی مسیر پیشروی مذاکرات احتمالی آینده را مشخص می‌کند؛ به‌ویژه اینکه بخشی از آنها در کلام جو بایدن و مردان سیاست خارجی اش و حتی متحدان اروپایی آمریکا در چند هفته گذشته تکرار نیز شده است.

در مقابل اما در ایران -و حداقل در سطح دولت- برآیند اظهارات مقامات دولتی نشان می‌دهد هیچ طراخی عمیق و کارشناسی شده‌ای از قبل برای مواجهه با شرایط جدید وجود نداشته است. این را می‌توان از مواضع عجیب دولت در یک‌ماه‌نیم گذشته دریافت. این البته عجیب نیست، چرا که تیم سیاست خارجی دولت روحانی، از ابتدا با همین رویه در پرونده هسته‌ای عمل کرد. تیم مذاکره‌کننده ایران، در برجام، هیچ ضمانت اجرایی را در نظر نگرفته بود و با این حال حتی در هفته‌های نخست در محافلی چون شورای راهبردی روابط خارجی به‌صورت کامل، امکان خروج آمریکا از برجام را زیر سوال می‌برد. اما چندماه بعد، امضای وزیر امور خارجه آمریکا را که نوشته بود «تغییرات جدید برای کسب روایتی که در کنگره تصویب شده است و دولت اختیار توقف اجرای آن را دارد، به‌هیچ وجه مانع ما نمی‌شود که تعهدات خود طبق برجام را اجرا کنیم» را یک «تضمین» فرض کرده و به آن براساس حقوق بین‌الملل اعتبار بخشید که «این یک نامه معمولی نیست. در روابط بین‌الملل، نامه دو نفر تعد آور است که یکی نامه رئیس دولت است و دیگری نامه وزیر امور خارجه. این نامه، امضای وزیر خارجه آمریکا را دارد و اجرای موفق برجام را تضمین کرده است.»

در این گزارش به بررسی مواضع طرف آمریکایی و ایرانی درباره بازگشت به برجام پرداخته شده است.

آمریکا و بایدن چه می‌گویند؟

جسبو بایدن، معاون اول رئیس‌جمهوری در آمریکا بود که توافق هسته‌ای با ایران را منتقد کرد، بنابراین می‌توان دریافت که او برخلاف ترامپ، مخالف برجام نبوده، ولی طبعاً همچون باراک اوباما به این سطح از توافق نیز راضی نیست و برجام‌های موشکی و منطقه‌ای را نیز برای ایران در نظر گرفته است. بایدن اگرچه در دوره تبلیغات ریاست‌جمهوری تلاش داشت خیلی صریح آن چیزی را که به‌دنبال آن است، مطرح نکند، اما به‌مرور این شرایط تغییر کرد و او واضح‌تر درباره توافق با ایران سخن گفت. او در مقاله‌ای که او‌اخر مردادماه در نشریه آمریکایی «فارن افز» درباره سیاست خارجی اش نوشت، روش ترامپ در مواجهه با برجام را محکوم کرد، ولی با این حال شرط بازگشت به برجام را اجرای تعهدات ایران خواند: «من درباره رژیم ایران هیچ توهمی ندارم. این رژیم اقدام به انجام فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننده در سراسر خاورمیانه کرده است. تهران باید به اجرای دقیق تعهدات خود در برجام بازگردد. اگر این کار را انجام دهد، من به این توافق بازخواهم گشت و از تعهد دوباره‌مان به دیپلماسی برای همکاری با متحدان مان در راستای تقویت و توسعه برجام استفاده خواهم کرد و در عین حال در برابر سایر اقدامات بی‌ثبات‌کننده ایران خواهم ایستاد.»

سرنگونی یک فروند پهپاد عربستان در یمن

منابع یمنی از سرنگونی یک فروند هواپیمای جنگی بدون سرنشین عربستان در مارب خبر دادند. به گزارش تسنیم به نقل از المسیره، سخنگوی ارتش یمن از سرنگونی یک فروند هواپیمای جنگی جاسوسی بدون سرنشین عربستان در استان مارب خبر داد. یحیی سریع سخنگوی نیروهای مسلح یمن گفت سامانه دفاع هوایی یمن دیروز یک فروند هواپیمای بدون سرنشین CH۴۱ را با موشکی سرنگون کرده که هنوز فاش نشده است. این هواپیما که ساخت چین است هنگام انجام مأموریت خصمانه در حریم هوایی مدغل در استان مارب سرنگون شد. طول بال‌های این هواپیما به ۱۸ متر و حداکثر وزن آن هنگام پرواز به ۱۳۵۰ کیلوگرم می‌رسد و قادر به پرواز تا مسافت پنج‌هزار کیلومتر است، این هواپیما از نظر قدرت حمل و توان پروازی و انجام عملیات نظامی در حریم هوایی ممنوعه قابلیت‌های بالایی دارد.